

Mistelskolan Ekonomisk förening
Organisationsnummer 7696138259
misteln@mistelskolan.se

Beslut

Datum 2026-01-07

Dnr 2025:10153

Sida **1 (18)**

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Mistelskolan i
Västerås kommun med Mistelskolan Ekonomisk
förening som huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Mistelskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Mistelskolan i Västerås kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **5 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:10153) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Mistelskolan årskurser 1–3 i Västerås kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare på skolenheten i viss utsträckning använder läroböcker för att skapa sammanhang och överblick över kunskapsinnehållet för eleverna. Lärarna använder i viss utsträckning läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.

Av intervjuer och dokument som huvudmannen har lämnat in framkommer att det finns läroböcker för alla elever i engelska, svenska och matematik. Dessa är aktuella och relevanta, används för att strukturera och planera undervisningen samt utgör stommen i undervisningen och används varje vecka. I de natur- och samhällsorienterande ämnena har eleverna inte egna läroböcker. Där används en uppsättning om totalt 15 böcker som ett komplement i undervisningen och utgör inte stommen. Undervisningen i dessa ämnen är projektbaserad och det begränsade antalet läroböcker kompletteras med arbetsblad, filmavsnitt och andra faktaböcker. I ämnet teknik har eleverna inte någon lärobok eller något annat läromedel. Arbetet sker i huvudsak praktiskt. I undervisningen används digitala läromedel av lärare några gånger varje månad i viss utsträckning. På skolan finns totalt 15 lärplattor som mest används för faktasökning. Läroböcker skapar i viss utsträckning överblick och sammanhang i ämnena.

I intervjuer med lärare på skolenheten framkommer att de läroböcker som finns används på ett sätt som ger eleverna struktur, progression och stöd för återkommande övning och kunskapsutveckling. Lärare tränar eleverna att nå en ökad grad av självständighet och arbetar medvetet med textläsning. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att lärare använder läroböcker i viss utsträckning för att utveckla elevers läsförståelse och lässtrategier, men att detta sker i liten utsträckning i de natur- och samhällsorienterande ämnena. Rektorn uppger att skolans kartläggning av elevernas läsförmåga inte visat på några skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Rektorn och lärarna berättar att läroboken i svenska för årskurs 1 är något för utmanande och att de behöver hitta kompletterande material. Lärare och rektorn beskriver i intervjuerna att lärarhandledningarna i svenska, engelska och matematik stödjer progression. Dock finns inga lärarhandledningar i teknik och natur- och

samhällsorienterande ämnen, vilket gör att lärare inte har samma stöd i dessa ämnen. Elever och lärare uppger i intervjuer att läroböckerna i svenska, engelska och matematik väcker ämnesintresse hos eleverna.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärare ger elever ändamålsenliga instruktioner hur de ska använda läroböcker i undervisningen.

Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner exempelvis genom att tillsammans med eleverna gå igenom böckernas uppbyggnad och göra övningar tillsammans i syfte att lära känna böckerna. Lärare går igenom kapitelindelningar, olika texter, bilder och bildtexter med eleverna. Elever i årskurs 3 berättar att de övat mycket på att förstå instruktioner i årskurserna 1 och 2 och att de nu är trygga med hur läroböckerna är uppbyggda. Lärare visar även ett digitalt läromedel motsvarande läroboken på en skärm och instruktioner ges både muntligt och skriftligt. En lärare berättar hur eleverna fick jämföra den nya läroboken i matematik med den gamla för att förstå hur den nya var uppbyggd. I de ämnen det finns läroböcker undervisar lärare med utgångspunkt i läroböckerna och går tillsammans med eleverna igenom ämnesspecifika begrepp muntligt och via skärmen.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna använder läroböcker och andra läromedel i undervisningen som är anpassade efter elevernas förutsättningar och behov.

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att matematikböckerna erbjuder uppgifter som möter elevers olika behov. Lärare berättar att läroböcker i övriga ämnen i viss mån är anpassade efter elevernas olika förutsättningar och behov men att de oftast använder anpassade uppgifter från andra källor, som exempelvis lärarhandledningar, hemsidor, kopieringsunderlag och andra läromedel. Lärare anpassar undervisningen för elever som behöver extra utmaningar genom att exempelvis låta dem göra färre grunduppgifter och snabbare få arbeta med svårare uppgifter. Vissa elever kan få delta i undervisningen i en högre årskurs och arbeta med läroboken i den högre årskursen. Lärare använder läroböcker och läromedel på ett varierande sätt så att elever får arbeta såväl enskilt som i par och även i helklass.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna endast i viss utsträckning har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, vilket kan påverka deras möjligheter till repetition och fördjupning.

Elever och lärare berättar att eleverna har matematikläxa varje vecka men att de får läxan i pappersform och att de oftast inte tar med sig själva boken hem. I ämnet svenska får eleverna läsläxa varje vecka med text och frågor utifrån en lärobok. Lärarna och rektorn berättar att eleverna bara undantagsvis får ta hem läroböcker och då oftast om de varit frånvarande eller inte hunnit med uppgifter. Som förklaring nämner lärarna att det finns risk att eleverna inte kommer ihåg att ta tillbaka böckerna till skolan och att lärarna vid hemarbete inte kan avgöra i vilken mån vårdnadshavarna hjälpt till. I övrigt sker ingen uppmuntran från lärarna att ta med böcker hem.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till läroböcker och läromedel.

Det finns tillgång till läroböcker i svenska, engelska och matematik. Tillgången till läroböcker är begränsad i de natur- och samhällsorienterande ämnena. Böckerna i dessa ämnen finns i begränsat antal exemplar och läroböckerna används främst som ett komplement i undervisningen. I teknik finns inte någon lärobok eller något läromedel för eleverna. I intervjun med rektorn framkommer att lärarna har tillgång till lärarhandledningar i svenska, matematik och engelska men inte i de natur- och samhällsorienterande ämnena eller teknik. Enligt lärare och rektorn avser skolan att köpa in nya läroböcker och läromedel i svenska och teknik. Rektorn uppger att antalet läroböcker i de natur- och samhällsorienterande ämnena är tillräckligt då skolan arbetar i projektform i dessa ämnen. Dock framkommer i intervjuer med rektorn och lärarna att eleverna generellt inte kan ta hem böckerna i de natur- och samhällsorienterande ämnena, bland annat för att dessa inte finns i tillräckligt många exemplar.

Det finns gemensamma, informella, målsättningar för tillgången till ändamålsenliga läroböcker och läromedel. Exempelvis uppger rektorn att de alltid sett till att ha tillgång till läroböcker i kärnämnen.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i stor utsträckning tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Rektorn och lärare uppger att de har goda möjligheter att diskutera val av läroböcker och läromedel. Förutsättningar finns då rektorn och lärarna arbetar nära varandra och när frågor om läroböcker och läromedel kommer upp så lyssnar rektorn på lärarnas önskemål och diskuterar dessa med lärarna. Lärare gör didaktiska överväganden utifrån elevernas behov i valet av inköp av läroböcker och läromedel. Stor vikt läggs vid att de läroböcker och läromedel som väljs ska passa elevgrupperna och följa läroplanen.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete vad gäller användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

I rektors- och lärarintervjuerna framkommer att det i viss utsträckning finns ett gemensamt och delvis medvetet arbete kring användning av läroböcker och läromedel. Även om rektorn och lärarna har tät kontakt är arbetet främst informellt och inte tydligt uttalat med ett allmänt mål om att eleverna ska vara väl förberedda inför årskurs 4. Lärarna och rektorn beskriver också vissa gemensamma tankar kring att läroböckerna ska vara välfungerande i undervisningen och för eleverna. I de natur- och samhällsorienterande ämnena och teknik har dock skolan valt ett eget arbetssätt som inte utgår från lärobok eller lärarhandledning och det framgår inte tydligt att lärare eller rektor reflekterat kring detta i relation till elevernas kunskapsutveckling och likvärdigheten i undervisningen.

Rektorn leder arbetet under veckovisa lärarträffar då läroböcker och läromedel ibland diskuteras. Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att rektorn inte har haft något särskilt fokus på att leda lärarnas arbete med att utveckla elevernas läsförmåga, förutom i ämnet svenska. Lärare använder läroböcker i viss utsträckning för att utveckla elevers läsförståelse; detta sker dock i liten utsträckning i de natur- och samhällsorienterande ämnena och teknik.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.

Lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen. Rektorn och lärarna berättar att de utvärderar läroböcker och läromedel under möten löpande under läsåret och vid läsårsslut. Lärare har utvärderat innehåll, svårighetsnivå, hur läromedlet upplevs av lärare och elever, läromedlets funktion, användning och elevers kunskapsutveckling. Rektorn använder resultaten från utvärderingarna i det systematiska kvalitetsarbetet. En åtgärd rektorn vidtagit var att byta tillbaka till ett läromedel i matematik där det nya inte fungerade tillfredsställande.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärarens ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den begränsade tillgången till läroböcker i de natur- och samhällsorienterande ämnena samt teknik gör det svårt för eleverna att få en tydlig överblick och progression i sin kunskapsutveckling. Dessutom saknas lärarhandledningar i dessa ämnen. När undervisningen till stor del bygger på arbete i projekt och lärarnas eget material kan det leda till variation i kvaliteten och mindre systematisk undervisning. Läroböcker och andra läromedel används i vissa ämnen endast i viss utsträckning, vilket gör att eleverna inte får möjlighet att arbeta med dessa på ett sätt som stimulerar deras intresse och förståelse för ämnet. På lång sikt kan detta påverka både elevernas studiemotivation och resultat.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-12-19

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁴ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.⁵ Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.⁶

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna endast i viss utsträckning låter eleverna använda läroböcker utanför lektionstid. Eleverna får inte låna hem läroböckerna i alla ämnen från skolan vilket försvårar deras möjligheter till fördjupning, repetition och förberedelse samt för läxläsning.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid. Skolverket har material om läxor som kan användas i detta.⁷

⁴ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁵ Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper

⁶ Prop. 2023/24:21 s. 46

⁷ [Läxor - Skolverket](#) hämtad 2025-12-19

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker i flera ämnen och årskurser. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att undervisningen i de natur- och samhällsorienterande ämnena och teknik inte utgår från lärobok eller andra läromedel utan från eget utarbetat material. Läroböckerna i de natur- och samhällsorienterande ämnena används som komplement. Vidare framgår det att rektorn endast i viss utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs.

Genom att öka tillgången till läroböcker ges elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i alla ämnen ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

⁸ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁹ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.¹⁰ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.¹¹ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.¹² Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹³ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn endast i viss utsträckning styr och leder arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel. Arbetet har exempelvis inte något tydligare mål än att eleverna ska vara väl förberedda inför årskurs 4. Granskningen visar att rektorn endast i liten utsträckning har fokus på att leda lärarnas arbete med att utveckla elevernas läsförmåga genom användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan

⁹ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

¹⁰ Prop. 2023/24:21 s. 30

¹¹ 1 kap. 9 § skollagen

¹² Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning

¹³ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

¹⁴ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Larsson

X Jan Liljegren

Föredragande

Signerat av: Jan Liljegren

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Åsa Pleiner deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁵ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁶:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁷

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁸ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁵ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁶ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁷ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁸ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²⁰

²⁰ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Mistelskolan tisdag 2 december 2025. Besöket genomfördes av utredarna Jan Liljegren och Åsa Pleiner.

Skolenheten är en fristående skola verksam i Västerås kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–3. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. På skolenheten går cirka 33 elever i årskurserna 1–3.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	